

Johnny Van der Straeten

'UZA foundation wil continuïteit van ons onderzoek verzekeren'

In het UZA kunnen kankerpatiënten terecht voor kwalitatief hoogstaande en innovatieve zorg. Maar binnen de muren van dit ziekenhuis wordt er ook doorgedreven wetenschappelijk onderzoek verricht naar de ziekte met de K. Om dat onderzoek een financieel duwtje te geven, ziet gedelegeerd bestuurder Johnny Van der Straeten bedrijven liefst in groten getale opdagen voor de mountainbikewedstrijd van de UZA foundation op 25 mei.

door Peter De Meyer | fotografie Wim Kempnaers

'Het spreekt voor zich dat we als universitair ziekenhuis in de frontlijn willen staan wat innovatieve therapieën betreft. Dat geldt des te meer als het over kanker gaat. Een Belg op drie overlijdt aan de ziekte en kanker heeft ook een gigantische impact op de omgeving van elke patiënt, op alle mogelijke domeinen.'

Voor Johnny Van der Straeten, gedelegeerd bestuurder van het UZA, is het zonneklaar: die nieuwe therapieën moeten niet alleen worden toegepast in zijn ziekenhuis, ze moeten er ook worden ontwikkeld. En dat gebeurt ook. 'De u in onze naam staat natuurlijk niet voor niets voor universitair. We streven er naar de beste zorg te verstrekken aan onze patiënten. Het opleiden van artsen is een tweede belangrijke

taak. Maar daarnaast maakt ook wetenschappelijk onderzoek deel uit van ons DNA, in toenemende mate gecombineerd met innovatie en valorisatie, bijvoorbeeld in de vorm van spin-offs.'

PIONIERS IN IMMUUNTHERAPIE

De behandeling van kanker is een van de zwaartepunten binnen het UZA, zowel op het vlak van de klinische zorg als wat wetenschappelijk onderzoek betreft. 'Zo zetten we al enkele jaren heel erg in op immunotherapie. Bij die behandeling wordt het afweersysteem van de patiënt als het ware getraind om de kankercellen aan te vallen. Met onderzoekers als Evelien Smits, Marc Peeters en Zwi Berneman staan we echt aan de top.'

Volgens de gedelegeerd bestuurder behoort zijn ziekenhuis tot de pioniers van de nieuwe behandelingswijze. 'We werken er al jaren voor samen met een Japans onderzoekscentrum. Oorspronkelijk lag de focus op patiënten met leukemie, maar nu zetten we de therapie ook in voor patiënten met vaste tumoren. Op dit moment gaat het nog om kleine patiëntenaantallen. Want immuuntherapie is erg duur. Eén vaccinatie kost 24.000 euro en van een terugbetaling is nog geen sprake. Daar komt in de toekomst hopelijk verandering in.'

'Als iemand financiering krijgt, is dat doorgaans maar voor twee of drie jaar. Vervolgens herhaalt het gevecht om de broodnodige centen zich.'

ONDERZOEK DUURT TIEN JAAR

Zo stipt Van der Straeten een precair punt binnen het wetenschappelijk onderzoek, niet alleen in het UZA, aan: de financiering. 'Als universitair ziekenhuis hebben we traditioneel twee bronnen om ons onderzoek te financieren. In de eerste plaats is er de samenwerking met de industrie en de farmaceutische wereld. Zij hebben patiënten nodig als ze commerciële trials willen uitvoeren bij het testen van nieuwe medicijnen en behandelingen', zegt hij. 'Daarnaast zijn er de financieringsmechanismen van de overheid, zoals in eigen land het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO). Steeds vaker proberen onze mensen ook Europees onderzoeksgeld binnen te halen. Wetenschappers investeren enorm veel tijd in het indienen van projectvoorstellen. Op zich is dat niet zo'n groot probleem. Maar als iemand financiering krijgt, is dat doorgaans maar voor twee of drie jaar. Vervolgens herhaalt het gevecht om de broodnodige centen zich. Valt de wetenschapper dan buiten de prijzen, is er wel een groot probleem. Bij onderzoek naar nieuwe medicatie of een nieuwe therapie duurt het vaak tien jaar en langer voor er positieve resultaten bereikt worden.'

Om die discontinuïteit – en het moeten stopzetten van onderzoeksprojecten – te vermijden, heeft het UZA twee jaar geleden de UZA foundation in het leven geroepen. Via mecenaat en schenkingen worden er op die manier nieuwe financieringsmogelijkheden aangeboord. Het eerste jaar zamelde het fonds reeds 1 miljoen euro in, in 2018 steeg dat bedrag al naar 1,8 miljoen. 'Voor 2019 hopen we de kaap van de 2,5 miljoen euro te ronden', aldus Van der Straeten. 'En het hoeft niet echt te verbazen: vooral het onderzoek naar kanker kunnen we via de foundation een duwtje in de rug geven. We zijn gestart met combinatietherapieën te onderzoeken: een combinatie van fysieke plasmatherapie, waarbij plasmagas wordt gebruikt voor het doden van kankercellen, en immunotherapie. Deze totaal nieuwe kankertherapie vereist weer startkapitaal! ►

UZA bouwt aan de toekomst

Het UZA heeft grootse plannen op het vlak van wetenschappelijk onderzoek, maar dat kan ook gezegd worden over de infrastructuur. Soms gaan beide hand in hand. 'We gaan de komende jaren een volledige verdieping van het ziekenhuis vernieuwen', vertelt gedelegeerd bestuurder Johnny Van der Straeten. 'Daar krijgen de klinische en de onderzoekslabo's een nieuwe

thuis. We maken ook werk van een nieuw gebouw waar klinische studies van fase 1 uitgevoerd gaan kunnen worden. Op die manier kunnen we onze wetenschappelijke onderzoeksprojecten verder uitbouwen.'

De medewerkers van het ziekenhuis parkeren hun voertuig sinds een tijdje in een modern parkeergebouw. Dat voor de bezoekers en patiënten staat momenteel in de steigers.

'Deze zomer beginnen we aan een nieuwbouw voor de intensieve zorg, het operatiekwartier en de ambulante zorg. Zo zullen we klaar zijn voor de complexe zorg van de toekomst. En nog voor 2023 wordt de spoeddienst, erkend als Major Trauma Center, vergroot. Daarvoor verdwijnt het huidige, te grote gebouw van het bloedtransfusiecentrum. In ruil bouwen we voor het Rode Kruis een kleiner donorcentrum.'

TOEGENOMEN LEVENSKWALITEIT

Het via mecenaat ingezamelde geld gaat vooral naar MOCA. Dat onderzoekscentrum – volledige naam: Multidisciplinair Oncologisch Centrum Antwerpen – werd tien jaar geleden opgericht en centraliseert de zorg voor kankerpatiënten. Het MOCA streeft ernaar om kankerpatiënten de meest actuele behandeling en begeleiding aan te bieden. Van der Straeten: 'En met succes: zowel de levensverwachting als de levenskwaliteit van onze patiënten is het voorbije decennium substantieel toegenomen en verbeterd.'

Het centrum verenigt alle kankerspecialisten van het UZA en kijkt met een multidisciplinaire bril naar zowel de klinische patiëntenzorg als het wetenschappelijk onderzoek. MOCA werkt ook samen met tal van andere ziekenhuizen in de ruime Antwerpse regio. Antwerpen heeft volgens de gedelegeerd bestuurder nog een groot voordeel. 'Anders dan elders is er in onze stad een heel nauwe samenwerking tussen het ziekenhuis en de universiteit. Dezelfde artsen en onderzoekers werken op beide plekken, wat geïntegreerd onderzoek mogelijk maakt. Bovendien zijn de onderzoekszwaartepunten van unief en ziekenhuis op elkaar afgestemd', stipt hij nog aan.

DE DRAAD WEER OPPIKKEN

De opbrengst van de mountainbikewedstrijd, een organisatie van de UZA foundation (zie kaderstuk), gaat naar datzelfde MOCA. Van der Straeten: 'Met het geld willen we het wetenschappelijk onderzoek naar kanker steunen. Daarnaast gaat er ook aandacht naar de levenskwaliteit van patiënten na een kankerbehandeling. Dat aspect wordt misschien nog een beetje onderschat. Het verhaal stopt niet met het einde van de behandeling: opnieuw aan het werk gaan, weer beginnen sporten, de draad van het sociale leven oppikken... Dat zijn stuk voor stuk grote uitdagingen voor iedereen die met succes tegen kanker gevochten heeft.' ◀

> www.uza.be

'Er is een heel nauwe samenwerking tussen het ziekenhuis en de universiteit. Dezelfde artsen en onderzoekers werken op beide plekken, wat geïntegreerd onderzoek mogelijk maakt.'

Doe mee aan de mountainbikewedstrijd

Op zaterdag 25 mei hoopt het UZA dertig ploegen van vijf fietsers te mogen verwelkomen in het Wolvenbos in Kapellen. De UZA foundation organiseert er in samenwerking met de gemeente Kapellen en De Persgroep een mountainbikewedstrijd ten voordele van het kankeronderzoek in het ziekenhuis. Deelnemen kost 5.000 of 7.500 euro ter team, afhankelijk van de gekozen formule. Lien Van de Kelder, lid van de raad van bestuur van de UZA foundation, presenteert, oud-wielerkampioen Johan Museeuw geeft het startschot. 'We namen in het verleden met onze patiënten al deel aan de Zwintriathlon. Nu organiseren we voor de eerste keer zelf een sportevenement', blikt Johnny Van der Straeten vooruit. 'Met de opbrengst willen we niet alleen ons kankeronderzoek steunen, maar ook de levenskwaliteit van patiënten na een kankerbehandeling verbeteren. Het Havenbedrijf Antwerpen sprong alvast mee op de kar. Of ik zelf mee ga fietsen? Inderdaad, we vormen een ploegje met enkele andere UZA-directeurs. Het is een wedstrijd met competitie-element, maar ik doe gewoon mee om uit te rijden (lacht).'

> Info en inschrijvingen: www.uza.be/uzafoundation